Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

MAN SKAL ALDRIG —

MAN SKAL ALDRIG —

OVERSIGT OVER DE ALMINDELIGSTE
FEJL OG MISGREB I
OMGANG OG SPROG.

FRIT EFTER DEN ENGELSKE „DON'T".

KØBENHAVN.
P. HAUBERG & CO.
1886.

ISBN Nr. 87-85216-24-0

Indhold.

		Pag.
	Forord.	
I.	Ved Bordet	1
II.	Klædedragt og personlige Vaner	9
III.	Paa Visit og i Selskab	16
IV.	Paa offenlige Steder	25
V.	Om Sproget	32
VI.	Om Korrespondancen	37
VII.	Almindelige Regler	40
IIIV.	Paa Besøg	44
IX.	*Damerne tilegnet*	46

Forord.

Denne Bog er en Gengivelse af den engelske »Don't«, der i England og Amerika er udbredt i Hundredetusender af Eksemplarer, og et Sidestykke til de forskellige tydske Gengivelser af samme Bog, der under Titlen »Es schickt sich nicht« have vundet stor Udbredelse i Tydskland og Østerrig.

At Bogen har fundet en saadan Afsætning viser, at Publikum virkelig har følt Trang til en Bog, der i den størst mulige Korthed kunde sige En, hvad det er, man ikke bør gøre, naar man ønsker at kunne kaldes beleven og at være velset i Selskabet og det offenlige Liv.

Bogen indeholder altsaa lutter Forbud, der for en Del ere gamle bekendte, uddragne af de bedste Forfatteres Værker, men gengivne særlig klart og koncist; de allerfleste ere imidlertid Resultatet af Forfatterens egen Iagttagelse og Erfaring.

Mange ville vel betegne de fleste af de anførte Ting som overflødige, eftersom de ere velbekendte. Desto bedre for dem, der kunne sige saaledes. Indrømmes maa det, at der er mange, selv i fremragende sociale Stillinger, der gentagende synde mod en Masse af hine »velbekendte« Anvisninger.

Andre ville maaske finde, at et og andet af Bogens Forbud er overdreven strængt. Naturligvis har enhver Ret til for sit Vedkommende at bestemme de Grænser, han finder passende, og saa tage Konsekvenserne. Men paa den anden Side er det sikkert, at den, der bestemt foresætter sig at følge alle de i Bogen givne Raad, umulig vil kunne støde an. Bedre for meget end for lidt.

Man skal aldrig synde mod en eneste af Bogens Regler, medmindre man befinder sig under Omgivelser, hvor de fleste Hensyn mer eller mindre tilsidesættes, eller man er saa tryg i Følelsen af sin Værdighed, sociale Stilling eller aandelige Overlegenhed, at man føler sig usaarlig. Kun for saa vidt kan man slaa sig til Ro og trøste sig med, at »man skal aldrig sige aldrig«.

Man skal aldrig.

I.

Ved Bordet*).

Man skal aldrig som Gæst komme for sent til Bords. Ellers synder man baade mod Husets Herre, de andre Gæster og navnlig mod Maden.

Man skal aldrig møde for sent ved Familiebordet, da saadant vilde være Uret mod Familien og ikke just skikket til at fremme Endrægtighed og godt Humør.

Man skal aldrig tage Plads før Damerne eller sætte sig, før Vært eller Værtinde har givet Signal dertil. Naar Selskabet først har taget Plads, skal man aldrig præsentere nogen.

Man skal aldrig sidde i en halv Alens Afstand fra Bordet eller som klinet op ad det.

Man skal aldrig stikke Servietten i Knaphullet eller hænge den à la Smæk under Hagen; man skal brede den ud over sine Knæ.

---

*) De fleste af disse Anvisninger have Gyldighed for alle og ved alle Lejligheder; nogle skulle imidlertid kun følges paa bestemte Tider, andre blot af Gæsten eller blot af Værten.

Man skal aldrig betjene de særlig indbudte Herrer, førend Damerne ere betjente, ogsaa de, der staa Huset nær eller opholde sig der.

Man skal aldrig spise Suppe af Spidsen men af Siden paa Skeen. Man skal aldrig blæse paa Suppen eller slubre den ind; man maa undgaa al Støj, idet man spiser.

Man skal aldrig sidde bøjet over sin Tallerken, men man skal sidde oprejst uden dog at se ud, som om man var stivhalset.

Man skal aldrig bide af Brødet, men brække det itu lidt efter lidt; man maa heller ikke komme Brødstumper i Suppen.

Man skal aldrig spise med Kniven eller føre den til Munden. Man skal ikke læsse paa Gaflen med Kniven og føre den saaledes til Munden. Man skal kun tage saa meget paa Gaflen, som den med Lethed kan bære.

Man skal aldrig bruge Staalkniv, naar man spiser Fisk. Der lægges helst en Sølvkniv frem til det Brug.

Man skal aldrig være ubehændig i Brugen af Kniv og Gaffel. Man skal lade Skaftet af begge rolig hvile i Haandfladen og bringe Maden i Munden med den indadbøjede Side af Gaflen. Man skal aldrig stikke med Gaflen eller bruge den som en Dolk. At haandtere Kniv og Gaffel godt kan man kun lære ved Iagttagelse og Øvelse.

Man skal aldrig tale, mens man lægger paa sin Tallerken.

Man skal aldrig spise hurtig eller sluge i sig. Man skal altid give sig god Tid, thi det er ikke fint at skynde sig.

Man skal aldrig proppe Munden fuld af Mad og heller ikke smaske. Man skal spise langsomt, rolig og lydløst.

Man skal aldrig spærre Albuerne ud til Siden, naar man skærer Kød itu. Man skal altid holde Albuerne tæt ind til sig.

Man skal aldrig løfte sit Glas i Vejret, som om man vilde stille det omvendt paa sin Næse. Man skal føre Glasset lodret op til Læberne og saa hæve det langsomt opefter.

Man skal aldrig spise Gemyser med Skeen. Dem skal man spise med Gaffel. Reglen er, at man ikke spiser noget med Ske, naar man kan spise det med Gaffel.

Man skal aldrig sluge den sidste Skefuld Suppe, den sidste Bid Brød eller den sidste Mundfuld Mad. Der er ingen, der forlanger, at Tallerknen skal være aldeles ren, naar den sendes ud i Køkkenet.

Man skal aldrig lade Kniv og Gaffel blive liggende paa Tallerknen, naar man ønsker af en Ret anden Gang.

Man skal aldrig skille sig af med Benstumper eller sligt ved at spytte det ud paa Tallerknen. Man skal holde Gaflen op til Læberne, lægge det paa denne og

saaledes skaffe det ubemærket ned paa Tallerknen. Frugtkærner kan man fjærne med Fingrene.

Man skal aldrig for at naa noget paa Bordet række ud over en andens Tallerken.

Man skal aldrig besvære sin Sidemand med at bede ham række En noget, naar der er en Tjener i Nærheden.

Man skal aldrig sidde og fingre med noget; man skal aldrig sidde og lege med Gaffel, Serviet, Glas eller sligt.

Man skal aldrig fare med Servietten over Ansigtet eller Skægget. Man maa kun føre den let over Læberne.

Man skal aldrig vende Ryggen til En for at tale med en anden; man skal aldrig tale forbi den nærmest siddende.

Man skal aldrig glemme, at en Dame altid har en priviligeret Fordring paa en Herres Opmærksomhed. Overfor en Dame bør man aldrig vise sig skødesløs eller efterladende, hvad enten man er forestillet for hende eller ej.

Man skal aldrig tale, naar man har Munden fuld. — Sagen er, at Munden aldrig skal være fuld. Det er ikke blot sundere, men tillige mere taktfuldt altid at tage smaa Mundfulde.

Man skal aldrig være undselig. Man skal bestræbe sig for at beherske sig og at se rolig ud; paa den anden Side skal man ikke være selvbevidst. Men man skal be-

tænke, at et Menneskes Agtelse for sig selv er lige saa stor en Dyd som Agtelsen for andre.

Man skal aldrig tabe Kniv eller Gaffel; skulde man imidlertid uforvarende komme til det, saa skal man ikke lade sig bringe i Forlegenhed for det. Man beder bare ganske rolig et opvartende Væsen om et nyt Værktøj og lader, som om intet var hændet. Man skal ikke bekymre sig om Uheld eller Fejltagelser af nogensomhelst Slags, men med filosofisk Ligegyldighed lade alle Hændelser af den Art passere uden Bemærkninger.

Man skal aldrig læne sig magelig tilbage paa sin Stol. Romerne havde ganske vist Lov til at strække sig paa deres Hynder, men saadant tilsteder den moderne Civilisation ikke.

Man skal aldrig støtte Albuerne paa Bordkanten; man skal i det hele taget aldeles ikke støtte sig til Bordet.

Man skal aldrig bruge Tandstikker ved Bordet, undtagen naar det er uomgængelig nødvendigt; i saa Fald maa man dække Munden med den ene Haand, mens man fjærner det, der generer.

Man skal aldrig spise Løg, medmindre man gør det i Enrum og agter at forblive i Ensomhed flere Timer; man maa undgaa at spadsere omkring med saadanne eller lignende ubehagelige Vidnesbyrd om Ens Spisen og Drikken.

Man skal aldrig paanøde en Gæst Mad. Dette ansaa man engang for at være nødvendigt, og man holdt

det ogsaa for at være høfligt fra Gæstens Side, at han altid sagde ja eller paa en eller anden Maade forud tilkendegav, at han ikke ønskede mere. Men nutildags er det noget af det, man allermindst skal gøre, at plage en Gæst med at blive ved at nøde ham.

Man skal aldrig som Gæst lægge Servietten sammen, naar man er færdig. Man lægger den uden videre paa Bordet, som den er.

Man skal aldrig blive siddende, naar Damerne rejse sig fra Bordet. Man skal blive staaende, indtil de have forladt Værelset, saa kan man sætte sig igen, hvis man ønsker at ryge en Cigar.

Man skal aldrig, hvis man ved Bordet forsmaar en eller anden Ret, anføre som Grund, at man ikke kan lide den. Man takker, det er nok, og saa har ingen Ret til at spørge om Grunden til, at man ikke spiser.

Man skal aldrig i mindste Maade hentyde til Maveonder, slet Fordøjelse eller saadanne Lidelser. Det kan være behageligt at tale med andre om at spise og den dermed forbundne Nydelse. Men Fordøjelsesvæsenet er en rent personlig Betragtning, der ikke er bestemt til at agere Æmne for en Samtale med Venner.

Man skal aldrig gøre Bemærkninger om, hvad Ens Nabo spiser, under Paaskud af, at man vil advare vedkommende i al Venskabelighed, altsaa Bemærkninger som: »det er ufordøjeligt«; »det kan man faa Feber af«. Vedkommende formaar sikkert bedst at sørge for sig

selv og vilde vist sætte størst Pris paa, at man passede sig selv.

Man skal aldrig byde en Dame venstre Arm, naar man vil føre hende til Bords; en Herre bør altid byde en Dame højre Arm for altid at have hende paa højre Side. Paa Trapper kan man skifte, naar det er nødvendigt, for at Damen kan komme til, som ret er, at gaa nærmest Væggen.

Man skal aldrig fortælle højt, at man gør Forsøg paa at opføre sig korrekt; man skal aldrig være pøbelagtig, men paa den anden Side skal man heller aldrig lade sig mærke med, at man gør sig overvættes Anstrængelser for ikke at være det. Det er bedre at begaa Fejl end at kæmpe imod dem saaledes, at alle kunne mærke det.

Man skal aldrig drikke for megen Vin.

Man skal aldrig gaa fra Vært og Værtinde uden at takke.

Man skal aldrig komme skødesløst paaklædt til Frokosten. En Dames Morgendragt bør være simpel, men frisk og smagfuld, og Papirkrøller bør ikke sees. En Herre kan til Nød møde i Morgenfrakke til dette Maaltid; men der er Mænd, der komme til Bords i Skjorteærmer, og det maa man paa ingen Maade efterligne.

Man skal aldrig drikke af Underkoppen. Og man skal ikke blot selv undgaa, men heller ikke ændse denne eller lignende Fejltagelser fra andres Side. Der fortælles, at ved en engelsk Prins's Taffel var der en Gæst fra

Landet, der til de tilstedeværende Hofmænds og Hofdamers aabenbare Morskab hældte Theen i Underkoppen. Prinsen hældte da ogsaa ganske rolig sin The i Underkoppen, hvorved han baade irettesatte sit Hof for dets mindre gode Opførsel og restituerede sin Gæsts Anseelse.

Man skal aldrig stille Theskeen i Koppen; den Vane er ofte Skyld i, at man vælter Koppen. Man skal lade Skeen ligge paa Underkoppen.

Man skal aldrig smykke sit Skjortebryst med Draaber af Æg eller Kaffe, og man skal heller aldrig pynte sin Frakkekrave med Fedtpletter. Slige Uheld undgaar man let ved lidt Forsigtighed. Noget af det afskyeligste i Verden er en Herre, der paa sine Klæder bærer de synlige Tegn paa, at han har været til Frokost eller Middag.

Man skal aldrig rejse sig fra Bordet, førend Maaltidet er forbi.

II.

Klædedragt og personlige Vaner.

Man skal aldrig være forsømmelig med sin Persons Renlighed; i dette Kapitel syndes der oftere, end man skulde tro.

Man skal aldrig gaa med smudsigt Linned. Man skal være yderst nøjeregnende i denne Henseende.

Man skal aldrig være uordenlig. Punktlighed er den største af de underordnede Dyder.

Man skal aldrig være skødesløs med Enkeltheder ved Toilettet. Mange Mennesker, der ere ganske pilne i andre Detailler, gaa med sortrandede Negle. Dette er afskyeligt.

Man skal aldrig knibe Øjnene til for de smaa Haar, der stikke frem af Næseborene og Øreaabningerne — det er smaa Toiletteanliggender, som man ofte overseer.

Man skal aldrig rense Ører, Næse eller Negle i andres Paasyn. Renlighed og Punktlighed med alle menneskelige Ting er aldeles nødvendig, men Toiletteanliggender bør kun ordnes i Sovekammeret.

Man skal aldrig bruge Haarfarver. Farven bliver aldrig naturlig, og den skuffer ingen.

Man skal aldrig bruge Haarolje eller Pomade. Tidligere var det almindeligt at bruge saadant, men nu skal man helst undgaa det, da det ansees for upassende og i alt Fald ikke er renligt.

Man skal aldrig gaa med Klæder, der have skrigende Farver eller afstikkende Mønstre; man skal aldrig — det gælder navnlig den mandlige Læser — gaa med noget, som er »smukt«. Hvad har Manden med smukke Ting at skaffe? Man bør vælge rolige Farver og diskrete Mønstre, og man bør ikke antage noget Snit paa Dragten, der bringer Figuren til at tage sig mindre ud, end den er. Det er ganske rigtigt, at Mandens Dragt bør være klædelig og tiltalende, og at den bør give Skikkelsen Værdighed; men den maa aldrig bære Præg af Lunefuldhed, ikke være udstafferet, ja ikke engang »smuk«.

Man skal aldrig gaa med kulørt Skjorte eller broderet Skjortebryst. Det er jo rigtignok Mode at gaa med spættede eller paa lignende Maade forbedrede Skjorter om Sommeren; men det er alligevel et Spørgsmaal, om det er smagfuldt. Almindeligt hvidt Linned er altid mere smagfuldt.

Man skal aldrig gaa med Selskabsdragt om Morgenen eller før Middagen.

Man skal aldrig gaa med sort Klædedragt om Mor-

genen; man skal i ethvert Tilfælde aldrig gaa med sorte Klædesbenklæder undtagen i Selskab.

Man skal aldrig gaa med Hatten ned i Øjnene eller ned i Nakken. Det første seer pøbelagtigt ud, det sidste bondeagtigt.

Man skal aldrig gaa ud med ubørstet Fodtøj. Man maa sørge for at faa sine Støvler pudsede om Aftenen eller lade dem faa en frisk Omgang, inden man gaar ud.

Man skal aldrig gaa med for mange Smykker, saasom Brystnaal eller Ringe. Man har Lov til at bruge Skjorteknapper og Urkæde, eftersom disse Genstande ere uundværlige; men jo simplere de ere, des bedre.

Man skal aldrig være lapset eller gjøre sig fortjent til Benævnelsen »Modenar«.

Man skal aldrig bruge Slaabrok og Morgensko undtagen i Sovekammeret og til Nød ved Frokosten. Det vilde være det værste af alt, om man mødte ved Middagsbordet eller i Selskab i en saadan Uniform. Ikke bedre vilde det være, om man kom til Bords eller i Selskab i Skjorteærmer.

Man skal aldrig gaa og daske eller dingle. Man maa gaa oprejst og fast, dog ikke stift; let, men dog værdig. Man skal aldrig bøje Knæerne udad eller indad eller slæbe Fødderne efter sig; man skal gaa med Skridt, som hverken ere affekteret smaa eller skødesløse men jævnt store og sikre.

Man skal aldrig putte Hænderne i Lommen, og lige-

saa lidt skal man stikke Tommelfingrene i Ærmegabene paa Vesten.

Man skal aldrig bruge Tandstikker (eller lege med Tandstikkeren) i det offenlige Liv, undtagen man er nødt dertil, og saa kun i en snæver Vending.

Man skal aldrig spytte. Er man rask, behøver man slet ikke at gøre det; men man kan ganske vist komme i Vane dermed, saa man slet ikke kan lade være. De, der lide af Hals- eller Brystsygdomme, ere jo rigtignok tvungne til at spytte; men hvor andre Mennesker ere til Stede, maa man benytte Spyttebakken. Spytter man nogensteds paa Gulvet, saa gælder ingen Undskyldning. Ikke engang paa et Fortog burde man spytte, der er jo Rendesten i Nærheden. I Mangel af andet kan man ty til sit Lommetørklæde.

Man skal aldrig fløjte paa Gaden, i Forsamlinger eller nogensteds, hvor det kan vække Opsigt eller Forargelse.

Man skal aldrig le overstadig. Man har Lov til at le hjærtelig, naar Anledning gives, men man kan meget vel le hjærtelig uden at brøle.

Man skal aldrig smile eller grine uden Aarsag. Man kan smile eller le, naar det er vel motiveret, men for Resten bør man holde Munden lukket og forholde sig rolig. De store Aander ere i Almindelighed ikke dem, der le ad alting og ingenting.

Man skal aldrig pudse sin Næse i andres Nærværelse, naar man paa nogen Maade kan lade være.

Man skal aldrig gabe, hikke eller nyse i Selskab. Synes man, at et saadant Uvejr trækker op, behøver man blot at holde Vejret et Øjeblik, saa gaar det over.

Man skal aldrig sidde med aaben Mund eller hængende Underlæbe. »Luk Munden«! Det er et godt Raad, givet af en lærd Mand, der har skrevet en Bog om dette Æmne. Man skal aande gennem Næsen og ikke gennem Munden; man bør sove med lukket Mund; man skal i det hele taget holde Munden lukket, undtagen naar man har Brug for den aaben. Af aaben Mund kan man slutte til svag Karakter; desuden er den Vane at holde Munden aaben ikke uden Fare for Tænderne og Sundheden i det hele.

Man skal aldrig fare med Hænderne over Ansigtet, glatte sit Haar, sno sit Skæg eller i øvrigt befamle sin Person. Man skal holde sine Hænder rolig og have Herredømme over dem.

Man skal aldrig være altfor familiær. Man skal aldrig dunke sine Venner i Ryggen, klappe dem paa Maven, puffe dem i Siden eller give dem lignende Beviser paa sit Venskab. Man skal aldrig gøre sig skyldig i den Slags Familiaritet og heller ikke taale den af andre.

Man skal aldrig storme ind i noget privat Værelse uden at være meldt. Man maa gaa ud fra, at vedkom-

mende muligvis helst vil være alene, og det Ønske maa man respektere, selv om han er nok saa god en Ven.

Man skal aldrig beholde Hatten paa i et strængt privat Kontor. Det kan man ligesaa lidt have Lov til som at beholde Hatten paa i en Dagligstue.

Man skal aldrig tage en tændt Cigar med sig ind paa et Kontor eller Varelager.

Man skal aldrig tage Breve, Regninger eller sligt op, naar man seer det ligge paa en andens Skrivebord. Man skal aldrig se over en andens Skulder, naar han læser eller skriver.

Man skal aldrig i Selskab eller ligegyldigt hvor slaa Takt med Fødderne, da det generer andre.

Man skal aldrig tromme med Fingrene paa Stole, Borde eller Vinduesruder.

Man skal aldrig staa og dreje med en Stol eller en lignende Genstand, mens man er i Samtale med nogen. Dette Kunststykke er upassende og forstyrrende.

Man skal aldrig nynne. Tilbøjeligheden til at gøre Støj er en Levning fra Raahedens Tider.

Man skal aldrig være krybende overfor overordnede eller uforskammet mod underordnede. I første Tilfælde maa man holde paa sin Værdighed og Agtelsen for sig selv, i sidste Tilfælde maa man tage Hensyn til andres Følelser, ligegyldigt hvilken deres Stilling er.

Man skal aldrig begive sig i Damernes Selskab, mens Ens Aande endnu lugter af Vin eller Spiritus, eller

Skægget endnu dufter af Tobak. Alle Røgere burde være betænksomme nok til at vaske Skægget, hver Gang de have røget.

Man skal aldrig drikke Vin eller Spiritus om Morgenen eller paa nogen anden Tid af Dagen undtagen til Maden. Man skal aldrig gaa paa Skænkestuer. At drikke Brændevin er gement og simpelt samt farligt for Sundheden.

III.

Paa Visit og i Selskab.

Man skal aldrig, selv paa den korteste Visit, gaa med Overfrakke eller Galocher paa ind i Modtagelsesværelset. Naar man aflægger en kort Visit, beholdes Hat og Stok men aldrig Paraply i Haanden.

Man skal aldrig indlade sig paa at give alle tilstedeværende Haanden. Naar Herren eller Fruen giver Haanden, tager man den; for alle andre behøver man kun at bukke.

Man skal aldrig under nogen Omstændighed række en Dame Haanden først. Initiativet maa altid udgaa fra hende. Paa samme Maade bør man forholde sig overfor den, der er ældre eller staar højere i Rang.

Man skal aldrig i Egenskab af Husfrue søge at skille en besøgende ved Hat og Stok. Man skal ikke lægge Mærke til disse Genstande. Det er passende, at den besøgende beholder dem, men det er upassende, at der skænkes dem nogen Opmærksomhed.

Man skal aldrig skynde sig at komme til at sidde.

Det seer ligesaa godt ud at staa op, og det er ligesaa let og ligesaa passende; endvidere er denne Stilling for Underholdningens Skyld den hensigtsmæssigste, thi man konverserer bedst staaende.

Man skal aldrig være kold eller frastødende, og ligesaalidt skal man strømme over af Hjærtelighed og Sødme. Idealet er: elskværdig, men rolig.

Man skal aldrig stirre paa Møbler, Malerier eller lignende Genstande; allermindst paa nogen af de tilstedeværende Personer.

Man skal aldrig glemme at rejse sig, naar en Dame træder ind.

Man skal aldrig strække sig i Sofaen eller i en Gyngestol. At gaa op og ned skal man aldrig tillade sig undtagen i Sovekammeret.

Man skal aldrig slaa Benene overkors. Næsten alle Mænd gøre det — men alligevel skal man ikke gøre det.

Man skal aldrig sidde og vippe med Stolen. Man bør indtage en utvungen Stilling og sidde rolig.

Man skal aldrig sidde og dingle med Fødderne. Man skal aldrig lege med Kvaster, Knapper eller hvad der ellers findes i Ens Nærhed. Man skal aldrig sidde og dreje Tommelfingrene om hinanden. For at kunne kaldes beleven maa man først og fremmest være rolig og behersket.

Man skal aldrig være selvbevidst. »Den sande Høflighed,« siger en Forfatter, »er altid beskæftiget saa me-

get med andre, at den ikke har Tid til at tænke paa sig selv.«

Man skal aldrig præsentere en Dame for en Herre; hvor høj en Stilling en Herre end bekleder, bør det altid være ham, der forestilles for vedkommende Dame. Unge Herre skulle altid forestilles for ældre Herrer og ikke omvendt; med Damerne indbyrdes forholder det sig paa lignende Maade.

Man skal aldrig afslaa at spille eller synge, naar man bliver opfordret dertil, medmindre det er Ens faste Forsæt, at man ikke vil. Siger man nej blot for at faa Værtinden til at bede og plage, viser man sig kun utaalelig forfængelig og lunefuld. Derfor gælder følgende for alle Fruer:

Man skal aldrig opfordre nogen til at spille eller synge mere end en Gang efter hans første Vægring. Naar En første Gang siger nej, kan det være af Beskedenhed eller Undselighed, men det andet Svar maa anses for at være det sidste.

Man skal aldrig berøre den, man taler med. Det er en Overtrædelse af Dannelsens Bud at tage Folk i Armen, lægge Haanden paa deres Skulder eller prikke til dem med Fingeren for at vække deres Opmærksomhed.

Man skal aldrig tale for højt eller forsøge at bemægtige sig Konversationen.

Man skal aldrig tale med den ene fremfor med den anden. Det bør være enhver i Selskabet magtpaaliggende at faa alle med i Samtalen.

Man skal aldrig hviske i et Selskab. Kan man ikke

sige højt, hvad man vil, faar man vente, til der frembyder sig en passende Lejlighed.

Man skal aldrig tale om sig selv, sine Privatanliggender eller sine specielle Interesser. Vil man gjøre sig yndet eller være elskværdig, saa bør man tale med andre om, hvad der interesserer dem.

Man skal aldrig i en Selskabskreds tale med en enkelt tilstedeværende om Ting, der kun angaa ham og En selv eller kun forstaaes af indviede.

Man skal aldrig tale om sine Sygdomme eller andre Onder. Folk, der gaa og klage til enhver Tid, betragtes af alle som store Plageaander.

Man skal aldrig tale om Mennesker, der ikke ere de tilstedeværende bekendte.

Man skal aldrig være vittig paa andres Bekostning; man skal aldrig søge at gøre nogen latterlig; man skal aldrig forstyrre Selskabets Endrægtighed ved nogetsomhelst.

Man skal aldrig skumle eller bringe verserende Skandalehistorier videre.

Man skal aldrig omtale tvetydige Personer eller dvæle ved uappetitlig Passiar.

Man skal aldrig opholde sig for længe ved fremmede Damers Skønhed, — andre Huses Flothed, — andensteds afholdte Selskabers Glans, — kort sagt ved andres Overlegenhed. Roser man altfor stærkt andre Mennesker eller Forholdene andensteds, ser det ud, som om man ikke var fornøjet med Menneskene eller Forholdene i Ens umiddelbare Nærhed.

Man skal aldrig være taktløs. Hvis man ikke ved, hvad Takt er, saa kan man i det mindste tænke først paa andre og sidst paa sig selv, hvilket nogenlunde erstatter den.

Man skal aldrig begynde at tale om Politik eller Religion. I Almindelighed fremkalde saadanne Samtaler Bitterhed, og derfor er det bedst at undgaa dem aldeles.

Man skal aldrig fernissere sine Meddelelser med Usandhed. Sandhedskærlighed er simpelthen en Vane. Det er vel kun faa, der lyve af Ondskab eller i bedragerisk Hensigt, men der er saare mange, som ikke desto mindre ere fuldkommen upaalidelige.

Man skal aldrig afbryde nogen. Det er en utilgivelig Taktløshed at falde En i Talen, mens han er midt i en Fortælling.

Man skal aldrig ligefrem sige imod. Meningsforskel er en saa selvfølgelig Ting, at ingen, blot fordi den er til Stede, bliver fornærmet, men direkte Modsigelse er unødvendig og upassende.

Man skal aldrig yppe Strid om alt muligt og med alle mulige Mennesker. Naar et Stridsspørgsmaal optages af alle, faar det passere; men naar to i Selskabet komme i hæftig Ordstrid og lade alle andre Samtaleæmner ligge, bør Fruen i Huset uden videre blande sig i Sagen og bede vedkommende bilægge Striden snarest.

Man skal aldrig være langtrukken. Fortæller man en Historie, bør man ikke tage alle Detailler med eller

foretage Digressioner ved hvert Ord — men man skal være kortfattet, klar og tydelig i sin Tale og se at naa Slutningen paa Fortællingen saa snart som muligt.

Man skal aldrig blive hængende ved et og samme Thema; man skal aldrig tale om Ting, der i Almindelighed ikke interessere andre; man skal kort sagt ikke være kedelig.

Man skal aldrig gentage fortærskede Vittigheder eller gamle Historier. Man skal aldrig lave altfor tydelige Ordspil eller Brandere. Naar et godt Ordspil kommer ved passende Lejlighed, er det altid morsomt, men en uophørlig Strøm af Brandere kan bringe de fleste til Fortvivlelse.

Man skal aldrig sidde og lure i Etvæk paa Lejlighed til at være morsom. Den Mand, der stadig er paa Springet til at rive Vittigheder af sig, er kun latterlig og generende for hele Selskabet.

Man skal aldrig gentage den Samtale, der er ført i det ene Hus, i det andet, ikke engang i sit eget. Man ved aldrig, hvilke farlige Smaating den kan indeholde.

Man skal aldrig være for rask til at svare, naar man bliver spurgt om sin Mening om en anden, thi man kan let faa Ubehageligheder, hvis Svaret gaar videre.

Man skal aldrig opfriske gamle Minder eller Anekdoter om sine Slægtninge eller Venner, som maaske de tilstedeværende aldrig have hørt omtale, og hvis Bedrifter sikkert ere dem saa temmelig ligegyldige.

Man skal aldrig, selv om man tror, at man er en stor Mimiker eller har Talent for at kopiere sine Medmennesker — og der er mange, der med eller uden Føje gaa i den salige Indbildning — være forhippet paa at komme til at vise sin Kunst i Selskab. Ikke mange holde af at vide, at man iagttager deres Særheder, og man tager sjældent fejl, naar man forudsætter, at der nok er en villig og velmenende Ven, der lader B. vide, at A. i et Selskab hos Hr. Jespersen har lavet en afskyelig (eller en udmærket) Kopi af ham.

Man skal aldrig gentage Anekdoter, ligemeget om de ere gode eller slette. Selv det bedste forekommer os taabeligt, naar vi høre det for ofte.

Man skal aldrig svare paa nogen af de Bemærkninger, der gøres, med en enkelt Stavelse. Det virker ikke blot frastødende, det er næsten fornærmeligt. Man kan altid finde, og man skal altid give et ordenligt Svar.

Man skal aldrig se uopmærksom eller ligegyldig ud eller tilkendegive Utaalmodighed, naar andre tale. Det er ogsaa en vigtig Betingelse for at kunne kaldes beleven, dette, at man hører høflig paa alle.

Man skal aldrig være indbildsk. Man skal aldrig udbrede sig vidtløftig om sine egne Bedrifter eller store Evner; heller ikke om sine Planer. Man skal aldrig gøre sig selv til den stadige Helt i de Historier, man fortæller.

Man skal aldrig fortælle i en Evighed om fremmede Byer, man har set, eller om Eventyr, man muligvis har

oplevet paa Rejser. Man skal aldrig fremstille andre Landes Indbyggere som nødvendigvis ringere eller bedre end Ens Landsmænd, fordi deres Nationalejendommeligheder ere forskellige.

Man skal aldrig finde Fejl eller undervurdere andre. Kritikløs Ros er naturligvis modbydelig; men paa den anden Side vækker man kun Forbitrelse ved at dadle over en lav Sko. En Verdensmand maa forstaa at anvende rosende og nedsættende Kritik vel, det vil sige være skarpsindig nok til at se det fortjenstfulde ved enhver Ting, men heller ikke være blind for dens Fejl.

Man skal aldrig være gnaven, fordi man føler sig overset. Man bør kun tænke paa det behagelige og søge at være behagelig selv; Resultatet bliver, at man føler sig tilfreds.

Man skal aldrig vise Aversion, ikke engang mod en Plageaand. Det er en udmærket Prøve paa, hvor vidt man virkelig er i Besiddelse af Høflighed, om man kan underkaste sig forskellige selskabelige Forhold uden Knurren.

Man skal aldrig væde Fingrene, naar man spiller Kort, for lettere at kunne give Kort omkring. Dette er en meget udbredt og meget upassende Skik. De aristokratiske Kredse ved et tydsk Hof bleve for nogle Aar siden yderlig forfærdede ved at se den amerikanske Gesandt bære sig saaledes ad.

Man skal aldrig lade sig bringe i slet Humør, fordi man er uheldig i Spillet.

Man skal aldrig tillade sig nogen Dispensation fra de Pligter, man skylder de gamle. Unge Mennesker vise ofte en oprørende Nonchalance overfor Alderdommen, navnlig overfor døve eller med lignende Svagheder plagede Folk. Der er intet, der bedre vidner om et godt Hjærte og en fin Opfattelse af, hvad virkelig Høflighed er, end en venlig Opmærksomhed mod Alderdommen.

Man skal aldrig i Selskab aabne en Bog og læse i den. Er man træt af Selskabet, bør man trække sig tilbage, men ellers maa man venligst beære det med sin Opmærksomhed.

Man skal aldrig stille sig foran Ovnen, hvorved man kan spærre Varmen for de andre. Det er desuden ikke rigtig anstændigt.

Man skal aldrig gaa foran en Dame ind eller ud ad en Dør. Damer bør altid gaa først.

Man skal aldrig se flere Gange paa Uret; thi det ser ud, som om man derved vilde udtrykke sin Længsel efter at komme bort.

Man skal aldrig udnytte en gæstfri Modtagelse ved et for langt Ophold; paa den anden Side skal man heller ikke opløse Selskabet ved at bryde for tidlig op. En lille Smule Iagttagelse og en sund Forstand vil hjælpe En med at finde det rigtige Tidspunkt til at sige Godnat.

IV.

Paa offenlige Steder.

Man skal aldrig lade haant om Fortogsretten. Man skal altid vige ud til højre Side for at undgaa Sammenstød og Forvirring, og det, hvad enten man gaar, kører eller rider.

Man skal aldrig rende paa andre, støde dem paa Albuerne eller paa lignende Maade vise dem Ringeagt.

Man skal aldrig træde andre paa Tæerne, løbe imod dem eller i øvrigt genere dem uden at undskylde sig. Man maa være baade forsigtig og høflig.

Man skal aldrig se stift (»glo«) paa nogen eller le ad en mulig Ejendommelighed i en andens Bevægelser og Dragt. Man skal aldrig pege paa noget Menneske eller nogen Genstand. Man skal aldrig vende sig om for at se efter En.

Man skal aldrig bære sin Stok eller sin Paraply vandret, naar man gaar paa et stærkt befærdet Strøg. Thi en saadan Vane kan blive højst ubehagelig for forbigaaende.

Man skal aldrig genere andre med en opslaaet Paraply eller Solskærm. Baade Damer og Herrer bør gøre hverandre Færdslen paa Gaden saa let som muligt ved at bøje af med Skærmene.

Man skal aldrig ryge i en lukket Vogn, der ogsaa benyttes af Damer, selv om Rygningen ikke er forbudt. Ja selv paa Gaden bør man tage visse Hensyn; man maa f. Eks. aldrig blæse Røgen i Ansigtet paa de forbigaaende. Man skal aldrig ryge paa nogetsomhelst Sted, hvor det muligvis kunde vække Anstød.

Man skal aldrig spytte paa Fortoget. De Mandfolk, der dekorere et Fortog eller Gulvet i en Vogn med hele Strømme af Tobakssaft, burde udstødes af alle dannede Kredse.

Man skal aldrig spise Frugt eller overhovedet spise paa Gaden. En Herre, som viser sig paa Gaden i Færd med at fortære et Æble eller en Pære, frembyder et mere underholdende end egenlig opbyggeligt Skue.

Man skal aldrig staa og spærre Indgangsdøren til Kirker, Theatre eller andre offenlige Bygninger. Man skal aldrig stille sig op udenfor et Hotel eller et andet Hus og »glo« paa de forbigaaende. Den Vane er karakteristisk for alle frække Dagdrivere.

Man skal aldrig standse bekendte og blive staaende med dem midt paa Gaden, naar man derved tvinger en Masse Mennesker til at gaa til Side. Ved saadanne Lej-

ligheder maa man stille sig paa et Sted, hvor man ikke kan genere nogen.

Man skal aldrig placere sig paa Platformen af en Sporvogn saaledes, at man hindrer Passagererne i at stige ud eller ind. Man maa huske paa, at andre kunne fordre samme Rettigheder og Bekvemmeligheder som En selv.

Man skal aldrig glemme at hilse. Man maa tage Hatten af for enhver Dame, man kender. Møder man en bekendt Herre, der er i Følge med en Dame, maa man ogsaa hilse paa denne, hvad enten man kender hende eller ej. Gaar man med en bekendt, maa man tage Hatten af, naar han hilser, selv om man derved kommer til at hilse paa en ubekendt Dame.

Man skal aldrig standse en Dame, man kender, for at samtale med hende paa Gaden; man maa vende om og følge hende videre, indtil man har sagt, hvad man vilde. Saa fjærner man sig hilsende.

Man skal aldrig slutte sig til et spadserende »Par«, selv om man kender begge rigtig godt. Man kan nemlig ikke vide, om man ikke kunde blive en ubehagelig Tredjemand.

Man skal aldrig tage Handskerne af, naar man vil række En Haanden. Det eneste rigtige er nemlig at have Handske paa, naar man tager En i Haanden.

Man skal aldrig tiltale en fremmed Dame uden at tage Hatten af for hende. Taber en Dame sit Lommetørklæde, maa man hilse, idet man rækker hende

det. Det samme er Tilfældet, naar man i en Sporvogn hjælper en Dame at række Pengene til Konduktøren. Alle lignende Smaatjenester bør ledsages af en ærbødig om end reserveret Hilsen.

Man skal aldrig være for ivrig med at præsentere. Man maa først være vis paa, at vedkommende begge ønske at blive præsenterede.

Man skal aldrig præsentere en Ledsager for alle de bekendte, man muligvis træffer paa Gaden. Den Slags Præsentationer ere sjældent efterspurgte, og i Almindelighed have de, der saalunde lyksaliggøres, ingen Nytte deraf.

Man skal aldrig sinke en Forretningsven i selve Forretningstiden, medmindre man har særlig Grund dertil. For praktiske Forretningsmænd har Tiden som bekendt Pengeværdi, som ikke bør bortødsles paa uproduktiv Passiar.

Man skal aldrig pludselig forlade en Ven paa Gaden uden at angive Grunden dertil.

Man skal aldrig henvende Spørgsmaal til en fremmed. Unge Piger risikere en Del derved og burde helst undgaa at spørge. Er man paa Rejse, kan man spørge Togføreren eller andre af Tjenestepersonalet; paa Gaden maa man helst vente, til man kan træffe en Politibetjent.

Man skal aldrig besvære nogen ved altfor stor Høflighed. Man maa ganske vist ikke være for stiv og kantet, men

man maa heller ikke overdrive Høfligheden, hvilket er en ligesaa stor Fejl. Man skal aldrig komme styrtende frem, fordi en Herre taber sin Hat; man skal ikke uden særlig Grund tage noget op, som en fremmed eller Ens Ledsager taber. Hvis en Dame taber noget, maa man i en Fart være ved Haanden og tage det op, og samme Høflighed bør man vise ældre og svagelige Herrer. Men at staa paa Pinde for jævnaldrende er overdreven Høflighed med et Anstrøg af hæsligt Kryberi.

Man skal aldrig søge at sikre sig en Plads i en Vogn eller ved en offenlig Forlystelse paa den Maade, at man styrter frem uden at tage Hensyn til andre, trænger Kvinder og Børn til Side, skubber ældre og mindre stærke Mænd frem og i det hele tilsidesætter Høflighedens Love. Rimeligvis vil man ved en saadan Lejlighed gaa glip af en god Plads netop paa Grund af høflig Hensyntagen, men alligevel bør man udvise en saadan og trøste sig med, at man kommer til at staa højere i sin egen Agtelse — hvilket uimodsigelig har sit Værd.

Man skal aldrig brede sig over en større Plads, end man behøver, i en Omnibus eller en Vaggon. I den Retning har Kvindekønnet flere Synder paa sin Samvittighed end Mandkønnet. En Mand, der har kørt meget i nævnte Slags Køretøjer, beretter, at han har bestemt det i saa Henseende gældende nøjagtige mathematiske Forhold, og at det er 5: 6; — et Sæde, der kunde rumme seks Mænd, rummer aldrig mere end fem Kvinder.

Man skal aldrig benytte sig af den lille Løgn: »Her er optaget«, naar det alligevel ikke er Tilfældet, blot for at skaffe bedre Rum for sin egen Bekvemmelighed.

Man skal aldrig gøre Forsøg paa at trænge ind i en fyldt offenlig Vogn, selv om et saadant Forsøg kunde lykkes. Den, der saaledes trænger sig ind, har ingen Rettigheder, som han kan gøre Fordring paa, at andre skulle anerkende.

Man skal aldrig træde støjende ind i Theatret eller Koncertsalen, naar Forestillingen er begyndt; man kan ikke forstyrre andre paa nogen værre Maade. Man bør være tilstede og indtage sin Plads i rette Tid. Den Opsynsmand, der konsekvent vilde nægte enhver Adgang, efter at Tæppet er gaaet op, burde have Fortjenstmedaljen i Guld.

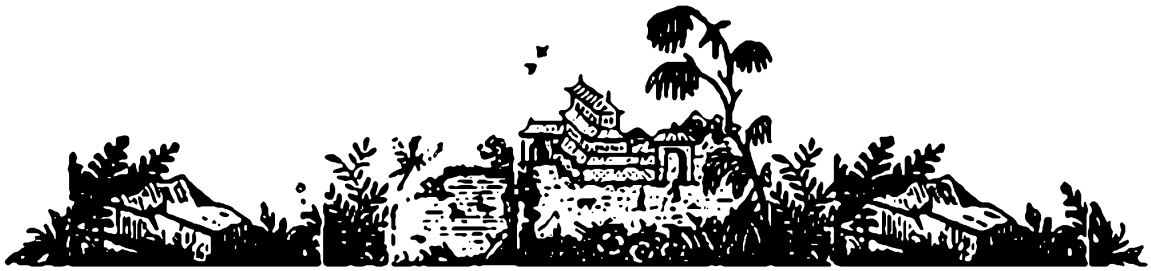
Man skal aldrig tale i Theatret, mens Tæppet er oppe. Det er og bliver en grov Uopdragenhed at forstyrre andre Tilhørere paa denne Maade; men desværre forekommer den kun altfor ofte i den Samfundsklasse, der anser sig for at sidde inde med en særdeles god Opdragelse.

Man skal aldrig støjende forlade sin Plads midt under en offenlig Forestilling. De Mennesker, der nok saa ubekymrede og hensynsløst forstyrre en Forsamling paa denne Maade, handle ifølge et Vildmands-Instinkt, ikke som dannede Mennesker.

Man skal aldrig i et Billedgalleri plante sig foran

et Maleri, der er i Besiddelse af særlig Tiltrækningskraft. Man skal aldrig mere end højst nødvendig krydse en Beskuers Synslinje ved at gaa frem og tilbage.

Man skal aldrig hykle Kunstforstand eller teknisk Kundskab. Og er man virkelig i Besiddelse heraf, skal man aldrig være paatrængende med sin Viden.

V.

Om Sproget.

Man skal aldrig synde mod grammatikalske Regler. Man maa sætte sig ind i sit Sprogs Grammatik og læse de bedste Forfatteres Værker.

Man skal aldrig udtale Ord galt. Om fornødent kan man høre efter dannede Folks Tale og raadføre sig med Ordbøger.

Man skal aldrig sammenblande Ord, radbrække dem, sluge dem halvt eller »snakke bagvendt«. Man maa udtrykke sig klart og kortfattet.

Man skal aldrig tale med høj, skingrende Stemme og heller ikke tale gennem Næsen. Man bør uddanne Brysttonerne og se at moderere Stemmen. Man maa altid tale med dyb Stemme, dog ikke altfor dybt.

Man skal aldrig bruge altfor hverdagsagtige Udtryk.

Man skal aldrig føre profan Tale. Man skal ikke anvende Biord og Tilnavne for ofte; man skal undgaa en for hyppig Brug af Superlativer. Sin Begejstring bør man altid moderere.

Man skal aldrig komme med intetsigende eller meningsløse Udtryk og Talemaader saasom: »Ih du store o. s. v.!« — »Ok ja saamæn!« — »Nej, tænk!« — »Sikken Verden!«

Man skal aldrig sløjfe Medlyde og f. Eks. sige »osse« for »ogsaa«, »re'nok« for »rigtignok«, »G'da« for »Goddag«, »væ's'a'ti'«, »væ's'go'«, »hva'b'a'r«; »æ« for »er«, »aa« for »og« og »vé« for »ved«.

Man skal aldrig sige »gorde« og »gort« i Stedet for »gjorde« og »gjort«.

Man skal aldrig udtale g som j, undtagen hvor Sprogbrugen aldeles afgjort fordrer det som i »Nøgle«, »Regn« og tildels »Gøgl«, »Søgnedag«; navnlig maa man undgaa denne Udtale, hvor den frembringer saa rædsomme Fremtoninger som »Nejer«, »Ej« og »Bøj« i Stedet for »Neger«, »Eg« og »Bøg«, »søje« for »søge«, »Lampevejen« for »Lampevægen«, »Vej« for »Væg«, »Bøjer« for »Bøger«, »Lejeme« for »Legeme«.

Man skal aldrig udtale Selvlyde galt. Man skal navnlig undgaa at sige æ for i, f. Eks. »Bærk« for »Birk«, »værkelig« for »virkelig.« Det er er ogsaa ufint at sige »sønnes« for »synes«, »Sømetri« for »Symmetri«, »Fysek« for »Fysik«, »Velje« for »Vilje«, »Bæne« i Stedet for »Bane«, »Sond« for »Sund«.

Man skal aldrig benytte sig af hjemmelavede og navnlig specielt københavnske Ord og Udtryksmaader. Man skal saaledes aldrig sige »desse« for »denne« og »dette«, »vaaren« for »været«, »inte« for »ikke«; heller ikke skal man sige

»det var han« i Stedet for »det var ham« o. l. Fremfor alt maa man undgaa al Forveksling af Ordene »ligge« og »lægge«, »sidde« og »sætte«; men der er desværre mange saakaldte »dannede«, der tale om at »sidde sig« og om Ting, der »have lagt« der og der.

Man skal aldrig bruge urigtige Egenskabsord. Mange af disse ere blevne i den Grad misbrugte, at der næsten ikke er andet at gøre end slet ikke at anvende dem. Et saadant Ord er »elegant«. Ligeledes »morsomt«: Alt, hvad der forekommer En usædvanligt eller fremmed eller nyt, skal straks være »morsomt«, selv om det ikke morer En det allerringeste.

Man skal aldrig sige »gyselig«, »græsselig«, »grusom«, »forfærdelig« eller endog »morderlig« undtagen om det, der er i Besiddelse af de Egenskaber, som disse Ord betegne. Derfor skal man aldrig gøre Regning paa sympathetisk Forstaaelse, naar man fortæller om noget »gyselig smukt,« »forfærdelig dejligt« eller »grusomt yndigt.«

Man skal aldrig sigte et hæderligt Medmenneske, end mindre sig selv for Galskab. Altsaa skal man aldrig sige om En, at han blev »gal« eller »gal i Hovedet«, naar han dog blot blev vred.

Man skal aldrig anvende overdrevne Udtryk. Man skal ikke kalde noget »pragtfuldt«, der blot er »kønt«, eller bruge Ordet »storartet,« hvor »smuk« var fyldestgørende. Ødselhed paa dette Omraade fordrer en god Smag ikke.

Man skal aldrig sige »hade« og »foragte«, fordi der er noget, man helst undgaar eller finder uappetitligt. Naar en ung Dame »hader gule Baand« eller »foragter Gulerødder«, kan det gærne være, at hun har helt sunde Grundsætninger; i Valget af Udtryk er hun dog just ikke kræsen.

Man skal aldrig benytte Udtryk som »at hælde paa Krukken« i Stedet for »at drikke«. En Udlænding vilde vanskelig forstaa det, og de fleste Landsmænd maaske endnu vanskeligere. Masser af Udtryk høre sammesteds hen; saadanne som »at være blød« eller »revnende ligegyldigt« bør man aldrig tage i sin Mund.

Man skal aldrig udenfor Forretningslivet benytte sig af Udtryk, der specielt tilhøre Forretningssproget. Der er Forretningsmænd, som højligen forarges, naar f. Eks. i et Selskab en tilstedeværende Videnskabsmand bruger et teknisk Udtryk, uden at de betænke, i hvor høj Grad de selv gøre sig skyldige i ganske den samme Synd. Det omvendte finder ogsaa tidt Sted. Men man kan aldeles ikke forlange, at nogen skal forstaa eller blot taalmodig høre paa en Samtale, hvor der benyttes andre Ord end dem, der ere fælles for alle danske.

Man skal aldrig i Omtale af andre Personer bruge Ordene »han« og »hun«, saavidt man da paa nogen Maade kan undgaa det. Der er Ægtemænd, som aldrig kalde deres Hustru andet end »hun«, og Fruer, der ikke have andet Navn til deres Mand end »han.« Det er afskyeligt.

Man skal aldrig misbruge Ordene »Dame« og »Herre«. Man skal f. Eks. ikke sige: »Hvem er den Herre?«, men »Hvem er den Mand?«, ikke tale om »en huslig Dame«, men »en huslig Kvinde« eller »Kone«.

Man skal aldrig tiltale en ung Dame med »Frøken« alene. Heller ikke skal man foruden dette Ord nævne Fornavnet, thi saadan taler man kun til Tjenestetyendet. Man maa tiltale unge Damer med »Frøken« efterfulgt af Familienavnet. Hvis flere have samme Familienavn, og det er nødvendigt at gøre Forskel, nævner man hele Navnet.

Man skal aldrig bruge fremmede Ord, naar man uden at være affekteret kan anvende danske. Skrækkeligt lyder det, naar En gør Brug af et fremmed Ord og umiddelbart derpaa nævner det tilsvarende danske.

Man skal aldrig bruge forældede Ordsprog og Talemaader eller vandede og fortærskede Citater. Det virker oftest højst irriterende, naar En stadigvæk kommer med »bevingede Ord« eller dumme Talemaader bare for at faa dem anbragt paa rette eller urette Sted.

Man skal aldrig lægge for Dagen, at man hører, og end mindre gøre opmærksom paa, at der begaas sproglige Fejl, hvorved man kan beskæmme eller fornærme en anden. Hvis man vil gøre vedkommende opmærksom paa hans Fejltagelse, maa man gøre det høflig og saaledes, at ingen andre høre det.

VI.

Om Korrespondancen.

Man skal aldrig korrespondere paa Brevkort. En kort, forretningsmæssig Meddelelse paa et Brevkort kan vel tilstedes, men en Privatmeddelelse paa et aabent Kort kan tidt være fornærmelig for Modtageren. Det er et stort Spørgsmaal, om en Meddelelse paa et Brevkort overhovedet kan gøre berettiget Fordring paa saa megen Høflighed som et Svar.

Man skal aldrig skrive sine Breve paa daarligt eller paa linieret Papir. Man skal aldrig til Privatbreve anvende Brevpapir med paatrykt Firmamærke. Smagfuldt Brevpapir er et Kendetegn paa fin Dannelse; ved smagfuldt Brevpapir forstaar man Papirark og Konvolutter af bedste Kvalitet; ganske simple Initialer, et Monogram eller Adressen kan man lade trykke paa Papiret, naar det blot tager sig net ud; men andre Prydelser maa kaldes utilstedelige.

Man skal aldrig — eller man skulde helst aldrig — fugte den gummerede Rand paa Konvoluten med Læberne

eller Tungen; imidlertid har denne Fremgangsmaade vundet en saa almindelig Borgerret, at det næppe nytter at polemisere derimod. Dog kan ingen forsvare denne Sædvane og kalde den heldig. Tidligere maatte en Herre kun forsegle sine Breve med Voks, og mange egensindige Mennesker holdt fast ved denne Skik selv længe efter, at Oblater vare komne i Mode. Der fortælles, at en Franskmand engang udfordrede en Englænder, fordi denne havde sendt ham et Brev, der var lukket med en Oblat. »Med hvad Ret«, buldrede den fintfølende Galler, »kan nogen Mand tillade sig at sende mig sit Spyt?«

Man skal aldrig kalligrafere sine Breve. Man skal aldrig eftergøre Skrivelærersnirkler; man bør holde sig saa fjærnt som muligt fra en Skrivekunstners Methode. En Dames saavel som en Herres Haandskrift maa være ganske ligefrem og fri for Forsiringer af alle Slags.

Man skal aldrig indlægge et Brev i et andet til videre Befordring uden med det samme at forsyne det indlagte Brev med Frimærke.

Man skal aldrig undlade at besvare en Indbydelse, hvad enten man tager imod den eller ikke. Man skal aldrig lade et Brev forblive ubesvaret. Man skal nemlig overhovedet aldrig putte en Høflighed, en Opmærksomhed eller en anden Elskværdighed til sig uden at vise sin Anerkendelse, om ikke Erkendtlighed.

Man skal aldrig tiltale en ung Dame, naar man skriver til hende, med »Kære Frøken!« At anvende Ordet

»Frøken« uden Tilføjelse af Familienavnet er som før sagt uhøfligt, undtagen da naar det er ligefrem uforskammet.

Man skal aldrig i et Brev til en gift Kone anvende dennes Fornavn. Man skal f. Eks. ikke skrive »Fru Anna Jespersen« men »Fru Otto Jespersen«.

Man skal aldrig understrege Ord. Man skal aldrig skrive paatværs af det, man fra først af har skrevet.

Man skal aldrig — hverken i Tale eller Skrift — rutte med Sætninger i fremmede Sprog; det er en højst affekteret Vane, som man fremfor alt maa skille sig af med, naar Adressaten ikke kender vedkommende Sprog og derfor rimeligvis ikke forstaar Meningen. I modsat Fald gør man sig skyldig i en foragtelig Indbildskhed, idet man tror at være den overlegne uden at være det.

Man skal aldrig være altfor villig til at forsyne saadanne Mennesker med Anbefalingsskrivelser, som den, hvis Høflighed man agter at lægge Beslag paa, muligvis ikke vil glæde sig ved at gøre Bekendtskab med eller kan have Fordel af at kende, eller som han ikke har Tid til at underholde.

Man skal aldrig tillukke en Anbefalingsskrivelse.

VII.

Almindelige Regler.

Man skal aldrig skænde paa Børn eller Tjenestefolk i andres Nærværelse. Man maa tage Hensyn til deres Selvfølelse.

Man skal aldrig tage Børn med i Selskab. Man skal aldrig anbringe dem ved Bordet, saalænge Gæsterne sidde der. Man skal aldrig lade dem være paatrængende eller nærgaaende mod andre.

Man skal aldrig i Egenskab af Husherre eller Husfrue uddele sine Befalinger i en kommanderende Tone. Man maa ogsaa tage Hensyn til sine undergivnes Følelser. Man opnaar langt lettere Lydighed og god Vilje, naar man giver sine Ordrer i en saa lidet bydende Tone som muligt.

Man skal aldrig besvære andre med Beretninger om sine huslige Ærgrelser, om opsætsige Tjenestefolk og lignende Fataliteter.

Man skal aldrig bringe Skandalehistorier eller ondskabsfuld Sladder videre. Man skal aldrig stikle paa

andre eller sige Vittigheder paa andres Bekostning; man skal søge at gøre Livet gensidig behageligt, men ikke ubehageligt for hverandre.

Man skal aldrig være det utaaleligste af alt — drillevorn. Tilbøjelighed til at drille Børn, Katte og Hunde viser kun Uroen i et ubeskæftiget Sind.

Man skal aldrig »tage paa Vej«.

Man skal aldrig undervurdere, hvad andre gøre, eller overdrive, naar det gælder Ens egne Handlinger.

Man skal aldrig spotte eller tale ondt om en Modstander indenfor sin egen Stand. Det er meget upassende og er Vidnesbyrd om en slet Karakter. Man bør være i Besiddelse af tilstrækkelig Stolthed og Agtelse for sig selv til, at man heller overvurderer end undervurderer en Modstanders Fortjenester.

Man skal aldrig laane Bøger uden med det faste Forsæt at levere dem punktlig tilbage. Laante Bøger maa man paa ingen Maade beskadige; man maa ikke brække Bindet, ikke bøje Bladene om, ikke skrive i Randen og fremfor alt ikke sætte Fedtpletter i Bøgerne. Idet man læser Bøgerne, maa man behandle dem som Venner, som man ikke har Lov at misbruge.

Man skal aldrig drive Violin- eller Klaverspil eller anden musikalsk Idræt, af hvad Art nævnes kan, f o r ivrig. Vor Næste, som hedder Naboen, har nemlig ogsaa Nerver, og han har visselig godt af en vederkvægende Pavse en Gang imellem i sine onde Tilskikkelser. Vilde

man blot, indtil man er perfekt paa sit Instrument, indskrænke sine Øvelser til Steder og Tider, hvor intet menneskeligt Sanseorgan findes indenfor en vid Omkreds, saa kunde man ikke begaa nogen mere menneskevenlig Daad.

Man skal aldrig være egoistisk; man skal aldrig være for nøjeregnende; man skal aldrig blive rasende, fordi noget gaar En imod; man skal aldrig være gnaven og utilgængelig; man skal aldrig være pirrelig; — hvor et pirreligt Menneske gaar ind, der gaar Freden ud; man skal i det hele aldrig være sin Familie eller Omgangsfæller til Besvær.

Man skal aldrig aabne Breve, der ere bestemte for andre, medmindre man udtrykkelig er anmodet om at aabne Brevene i Adressatens Fraværelse. Selv Mand og Hustru bør i denne Henseende vise hinanden simpel Høflighed, der virkelig ofte er en af de Piller, hvorpaa den gensidige Tillid og dermed — den ægteskabelige Lykke hviler.

Man skal aldrig gaa hen og tro, at fordi man faar Underskriften paa et Brev at se, saa har man med det samme faaet stiltiende Tilladelse til at læse hele Brevet.

Man skal aldrig være for villig til at tilbyde sig med gode Raad med Hensyn til Ledelsen i en anden Familie eller angaaende Spørgsmaalet om, hvorledes man bedst kommer igennem med en vis Indtægt. »Med den Indtægt, kære Ven, maatte du virkelig kunne komme bedre ud af det, du kunde baade undgaa at gøre Gæld og endog lægge Penge op« — det er en Bemærkning, som i ni af ti Til-

fælde har sin Grund i Uvidenhed om Forholdene og ubestridelig er en uforskammet Indblanding i Privatanliggender.

Man skal aldrig hengive sig til den Forestilling, at langt Haar, der falder ud over Frakkekraven, eller en ekscentrisk Dragt er Tegn paa kunstnerisk eller digterisk Geni.

Man skal aldrig tro, at fordi man er temmelig til Aars, har man Lov til at føre grov Tale eller komme med Tvetydigheder, hvorved unge Mennesker let faa et urigtigt Begreb om, hvad der er tilladt og hvad ikke. Aanden bør ligesom god Vin blive ædlere og renere med Aarene. Det er ogsaa ubehageligt for en Moder at skulle sige til sine Døtre: Man skal aldrig høre efter, hvad han siger.

Man skal aldrig prale med sin egen Ligefremhed. Affekteret Ubehjælpsomhed med Sproget kan vanskelig adskilles fra aabenbar Grovhed.

Man skal aldrig komme med mange Spørgsmaal. Man skal ikke søge at fremtvinge et Svar, naar der vises en tydelig Utilbøjelighed til at besvare Spørgsmaalet. Dette kan En ubevidst lede Tanken hen paa noget ubehageligt, maaske smærteligt.

Man skal aldrig undlade at skænke det i denne Bog anførte »Man skal aldrig« fornøden Opmærksomhed. Man synes maaske, at disse Anvisninger ere overflødige for Ens eget Vedkommende. Dette passer sikkert ogsaa for enkelte; men dog ere selv de bedste iblandt os ligesaa lidt fuldkomne i vor Opførsel som i nogetsomhelst andet.

VIII.
Paa Besøg.

Man skal aldrig bøje Hjørnet om paa sit Visitkort, naar man har villet aflægge en Dame et Besøg og ikke har truffet hende hjemme. Denne Sædvane var tidligere almindelig, men iagttages nu ikke mere.

Man skal aldrig under nogen Omstændighed sende Visitkort med Posten.

Man skal aldrig forlænge sit Besøg i en Gaard paa Landet længer, end man fra først af havde bestemt, medmindre man skulde blive opfordret dertil paa en saadan Maade, at man seer, det er ramme Alvor og virkelig hjærtelig ment.

Man skal aldrig opfatte det altfor bogstavelig, naar Værten kommer med det bekendte: »Gør Dem det nu rigtig bekvemt og lad, som om De var hjemme« eller »Betragt kun Deres Vens Hus ganske, som om det var Deres eget.«

Man skal aldrig, mens man er paa Besøg hos en

Ven, besøge et Menneske, som Fruen i Huset staar paa spændt Fod med, selv om det er Ens egen intimeste Ven.

Man skal aldrig, mens man er paa Besøg, overtræde Husets Regler i Henseende til at ryge i Sovekammeret, læse i Sengen etc., eller gøre Forsøg paa at komme til at spille højere Spil, end det bruges i Familien.

Man skal aldrig glemme at tage et lille Skrivetøj med sig, samt Papir, Konvolutter og Frimærker. Damer bør sørge for at have Saks, Fingerbøl og andre Syrekvisiter med. Man maa undgaa at laane den Slags Smaating.

IX.

Damerne med Ærefrygt tilegnet.

Man skal aldrig anvende Pynt for meget. Naar Dameklæder nu saa almindelig ere altfor overdrevne i Retning af Pynt, er dette en Følge af, at der eksisterer en Smag, som ikke er særdeles forskellig fra den barbariske, og et Bevis paa, at mange ere uvidende om, at for at noget kan være smukt, maa det først og fremmest være simpelt i dette Ords bedste Betydning. En Damekjole, der fra øverst til nederst er behængt med Sløjfer, Baand, Garneringer, Kniplinger, Plisseer og hvad det nu altsammen kaldes, er ligefrem naturstridig og hverken skikket til at tilfredsstille Guder eller Mennesker. Man bør overlade til de laveste Samfundslag at gaa over Stregen.

Man skal aldrig gøre sig til en ydmyg Slave af Moden. Man bør have større Tiltro til sin egen Smag

og sit eget Spejl end til Dameskrædderens eller -skræddérindens Forskrifter, og man maa indrette sig sin egen Mode efter sine Ejendommeligheder. Hvor i al Verden skal dog en høj Dame og en lille Dame kunne gaa med en Dragt af samme Snit, uden at i det mindste en af dem bliver et Offer for Modens Luner.

Man skal aldrig udsætte sit Ansigt fuldstændig for Solstraalerne; Ansigtet bliver i alle Tilfælde ikke kønt derved. En Hat maa altid kunne kaste delvis Skygge; thi de fine Halvskygger, som derved komme til at spille i Øjnene og komme og gaa paa Kinden, meddele Ansigtet en ejendommelig Ynde. Hvis Moden forviser Hatten til Baghovedet, saa maa man trodse den; befaler den, at Hatten skal trækkes ned i Panden, bør man under ingen Omstændigheder taale dens Tyranni.

Man skal aldrig i Hjemmet gaa med falmede eller plettede Klæder, Smykker, som trænge til at pudses, eller andet, som ikke er net og harmonisk. Ved Frokosten bør man vise sig i en Formiddagskjole, hvis Udseende kan berettige til Benævnelserne huslig, simpel og net, — frisk og tiltalende som en nyplukket Blomst. Ikke blot for fremmedes, ogsaa for sin egen Families Skyld bør man paaklæde sig smagfuldt.

Man skal aldrig overlæsse sine Fingre med Ringe. Enkelte velvalgte Ringe formaa at give Haanden forøget Ynde og Skønhed; mange Ringe vanskabe den, og desuden er en slig Udstilling af Ringe et højst smagløst Praleri. Og hvad

om nogen fandt paa, hvad der ikke ligger fjærnt, at stille Brugen af Vaskevand i omvendt Forhold til Brugen af Fingerringe?

Man skal aldrig bruge Ørenringe, der trække Øreflippen ned. Et lille Øre er en Pryd for Hovedet; men et Øre, der er trukket langt ved Ørenringenes Vægt, kan man ikke kalde skønt.

Man skal aldrig gaa med Diamantørenringe om Morgenen. I øvrigt bør man kun bruge saadanne ved festlige Lejligheder. Man skal i det hele taget aldrig bære for mange Juveler.

Man skal aldrig gøre Forsøg paa at fuldstændiggøre Naturens Værk, den naturlige Ynde, ved Midler som Maling og Sminke. Frisk Luft, Bevægelse, et Bad om Morgenen og fornuftig Næring, for ikke at tale om Boldtspil, Roning og lignende Legemsøvelser, vil give Kinderne en naturlig, altsaa smuk Farve, det andet har intet med sand Skønhed at gøre.

Man skal aldrig sværme for stærkt for Syltetøj eller andre søde Sager. Hvis syltede Sager, søde Supper og Kager saaes sjældnere paa Bordet, og Smagen for Sukkervarer var mindre udviklet, vilde Lysten og Appetiten til sund Næring vokse, og alle Kvinder vilde som Følge deraf blomstre som Roser.

Man skal aldrig lade sin Stemme lyde højt og skingrende. Man bør bruge de dybe og blide Toner, der efter alle Aarhundreders og alle Landes Dom udgøre en af Kvindens mest henrivende Ejendommeligheder.

Man skal aldrig hengive sig med for stor Iver til Romanlæsning; thi denne bliver ellers en Last. En god Roman er naturligvis ikke at kaste Vrag paa, men hvor kan Kvinden haabe at opnaa Ligeberettigelse med Manden, naar hendes aandelige Liv kun er helliget en enkelt Gren af Literaturen?

Man skal aldrig kysses for meget. Man skal ikke kysse hinanden ved ethvert Møde og ved enhver Afsked. Mændene ærgre sig, det er urigtigt at ødsle med Kys som med alt andet, og offenlige Kærlighedstilkendegivelser ere smagløse.

Man skal aldrig anvende Udtryk for Kærlighed, naar de ikke ere mente alvorlig. Naar en Dame bruger Ordet »Kære«, ved man, at det ofte nu kun er, hendes Maade at betegne sin Afsky paa.

Man skal aldrig, mens man er paa Visit, tale om at gaa, lade, som om man gaar, og saa alligevel ikke gaa. Naar man virkelig vil gaa, saa kan man sige det og med det samme tage Afsked.

Man skal aldrig tage en uendelig Afsked, naar man forlader sine Venner. Den Dame, der begynder ovenfor Trappen med at sige Farvel med inderlige Afskedsord og slutter paa samme Maade ved det nederste Trappetrin efter hundrede Gange at have gentaget det samme undervejs, kan gøre sin mandlige Ledsager ligefrem gal, om han end er hendes Mand eller forlovede.

Mine Damer! lad Dem dog røre til kun en eller to Gange at sige Levvel; det er sandelig fuldkommen tilstrækkeligt.

Man skal aldrig tage mod en Tjeneste, som ydes af en Herre, naar han f. Eks. afstaar sin Plads i en Kupe eller Sporvogn eller rækker Billetten eller Pengene videre til Konduktøren, uden at takke. En høflig Tak fra en Dames Side er rigelig Erstatning for ethvert Offer eller enhver Umage, som en Herre i et saadant Tilfælde maa paalægge sig.

Man skal aldrig bære en nedslaaet Paraply eller Solskærm saaledes, at den kan være farlig for hvem der er i Nærheden. I en Vogn maa man ikke stille disse Genstande saaledes, at man maa snuble derover, hvis man ikke tager sig svært i Agt, eller saa at man kan rive sine Klæder itu derpaa.

Man skal aldrig tale for højt paa offenlig Gade. Muligvis er en beskeden og tilbageholdende Optræden fra Kvindernes Side ikke rigtig paa Mode nutildags, men den er nutildags ligesaa tiltalende, som den altid har været.

Man skal aldrig gøre uophørlige Bebrejdelser. I Betragtning af, hvad en Kvinde ofte maa taale af en modbydelig eller raa Mand, fortjener hendes Elskværdighed megen Ros, men . . . . . .

Man skal aldrig, mine unge Damer, fnise eller være lystig, naar der intet er at være lystig over. Det er tilstrækkeligt, naar man belønner et godt Indfald med et

Smil. Der er unge Piger, der altid skulle skjule Ansigtet i Hænderne eller ytre deres Følelser paa lignende hæftig Maade, naar de finde Grund til at le — til dem sige vi: Man skal aldrig —

Man skal aldrig, naar man gaar mellem to Herrer, tage begges Arm.

Man skal aldrig, hvis man er paa Vej til Kirke, le højt eller tale højt med ledsagende Herrer.

Man skal aldrig til et Selskab, man gør, indbyde flere Gæster, end man bekvemt kan anbringe. For mange ved Bordet sætter en Skranke for den ved saadannne Lejligheder ellers saa behagelige Samtale, og skal man sidde for tæt sammen ved Bordet, bliver dette en Hovedaarsag til, at Gæsterne ikke befinde sig vel, og til, at de opvartende Tjenere faa for stort Besvær.

Man skal aldrig tage en Veninde det ilde op, at hun ikke hver eneste Gang inviterer En til sine Selskaber. Hun kan meget godt stadig sætte lige stor Pris paa En, men rimeligvis kan hun kun indbyde et vist Antal Gæster paa en Gang, og naturligvis har hun mange andre Veninder, som hun gærne vil se hos sig ogsaa.

Man skal aldrig, naar man er ude at gøre Indkøb, forsøge at faa den ønskede Genstand billigere ved at prutte eller ved at paastaa, at man kan faa den billigere andensteds. Købmanden er naturligvis vant til og hærdet mod denne Taktik, og han vil ikke slaa af paa Prisen; eller han vil foregive, at han giver Varen billigere, me-

dens han i Virkeligheden kun behændig skaffer den til Side og giver en anden af lignende Udseende men ringere Kvalitet i Stedet.

Man skal aldrig, naar en Veninde fremviser en Genstand, som hun har købt, og nævner Prisen, udbryde: »Nej, hvor dyrt! Jeg vilde aldrig have givet saa meget for den.« Thi dette er kun at udtrykke paa en anden Maade, at vedkommende Veninde i Sammenligning med den talende er dum og uerfaren.

Man skal aldrig spørge en Veninde, hvormeget hun har givet for sin ny Kjole.

Man skal aldrig sætte Kommisers Taalmodighed og Høflighed paa en haard Prøve ved, at man bliver ved at se paa forskellige Ting, — lader Genstande hente frem snart fra den ene og snart fra den anden Ende af Butiken — og saa tilsidst ingenting køber.

Man skal aldrig, naar man er paa Visit, tale vidt og bredt om sine egne Børns Dygtighed og gode Egenskaber. Man vil naturligvis blive hørt med høflig Opmærksomhed, men andre ville sandsynligvis holde deres Børn for bedre og undre sig over, at man selv kan sætte saa stor Pris paa sine Børn, der dog maa anses for at være ganske almindelige Skabninger.

Man skal aldrig, naar Ens voxne Datter har været paa Bal eller i Selskab, i al Fortrolighed meddele alle Venner, at hun har været »Aftenens Dronning« og tiltrukket sig almindelig Opmærksomhed. Allermindst en

halv Snes Mødre ville samtidig være parate til at sige ganske det samme om deres Døtre.

Man skal aldrig fortælle en Veninde, der har begyndt at læse en ny Fortælling, hvordan det videre gaar i Bogen, og hvad der bliver af de forskellige Personer. Man viser ganske vist derved, at man har læst Bogen, men man fordærver tillige hele den andens Fornøjelse; Forfatteren kan bedst selv fortælle sin Historie til Ende.

Man skal aldrig føre Passiaren om et og samme Thema, naar det er ubetydeligt, selv om det ogsaa til Dels interesserer. Hele Selskabet kan ikke have Interesse af at vide, at man nylig har mødt Fru X. med hendes Døtre, som ingen kender, og at de vare saadan og saadan paaklædte.

Man skal aldrig gøre sig skyldig i en simpel Handling, selv om det kun gaar ud over et Tyende eller en Person af ringe Stand. Man skal aldrig glemme Levereglen »noblesse oblige«, som i kort Begreb er Selvagtelsens Trosbekendelse, i Følge hvilken en Dame maa sætte det som sit højeste Ønske under alle Omstændigheder at handle som Dame overfor andre.

Man skal aldrig opmuntre Tjenestefolk til at berette den Sladder og smaalige Skandale, som de kunne have erfaret af Tjenestefolk i Nabolaget; og man maa være meget streng, naar man tror, at de have sladret om En selv eller hvad der foregaar i Huset.

Man skal aldrig gaa hen og tvivle om denne lille Bogs Forfatters Beundring for Damerne. Kvindens selskabelige Fejl ere jo faktisk langtfra saa talrige som Mandens, men de faa her givne Raad ere maaske dog ikke overflødige. De ere i ethvert Tilfælde givne i den bedste Hensigt og med den dybeste Respekt.